

ogsaa det Haab, at den anden Valgperiode, som vi nu ere inde i, maatte blive særpræget af et grundigt og humant Arbejde af social Art, saa at denne Valgperiode kunde faa Benævnelsen den sociale Reformers Valgperiode. Jeg har Ret i den Paastand, som jeg har fremsat før, nemlig at det er Venstres første Opgave, og at kun ved Løsningen af den bygger Venstre sig et stærkt, bredt bærende Grundlag, hvorpaa Venstres øvrige Opgaver kunne tages op og løses, idet Smaakaarsfolk føle sig knyttede til Venstre, føle sig sikre paa, at Systemskiftet betyder mere end ny Personer, betyder ogsaa ny Tanker. Ved det Arbejde vil Venstre vinde Styrke til at løse andre store Opgaver, som Venstre ikke kan gaa uden om, og som ikke kunne løses i en Stud. At indføre og underbygge og befæste det parlamentariske System sker jo ikke i et Øjeblik, ikke i Hast, det sker gennem mange Aars dygtigt, trofast og forsvarligt udført Arbejde, og det er en Misforstaaelse at kalde det en Partiinteresse. Alle Partier ville være godt tjente med, at dette System opbygges, saa at det staar urokkelig fast som i England, saa at det ikke er Tvivl underkastet, hvilke Mænd der skal have Sæde i Kongens Raad, alle vide, at det er dem, der i fuldt Maal nyde Folkets Tillid, og som af Folket kaldes til at tage Plads i Spidsen. Det ere alle godt tjente med, men der skal Tid til at bygge det op, og den Tid vinde vi, og den Tilslutning, der behøves, vinde vi ved det sociale Reformarbejde, der har den mærkelige Evne fremfor det rent politiske at virke samlende. Vi hørte her i Salen forleden Dag, og vi have hørt det tidt, hvordan det ærede Medlem for Æbeltoft (Neergaard) understregede dette stærkt, og vi hørte ogsaa i Gaar en af Højres Ordførere erklære sig villig til at være med i det sociale Reformarbejde. Venstre skal og maa være den anførende, ingen anden kan være det, men det maa være i fuldt Samarbejde med mange andre Sider her i Salen og i Folket. Det er en Erfaringssag ikke alene fra vore Dage, men fra gamle Tider og andre Lande, at medens de rent udpræget politiske Opgaver splitte, f. Eks. Valgretsudvidelsen, samle de sociale Opgaver. I vore humane Tider ere alle stemte for at gaa med til det. Maatte

da Venstres anden Valgperiode blive saaledes, at den var præget af dette, saa vækkes Styrken og Evnen til at løse andre Opgaver i høj Grad.

Jeg kan nævne et mærkeligt Eksempel fra de store Lande i vore Dage. I Aaret 1903 gennemførte man i England enstemmig, og det var Højre, der gennemførte det, den irske Landboreform, en Reform af uhyre Rækkevidde. Den gik igennem enstemmig, om jeg husker ret, i det engelske Underhus. Den forvandler i Løbet af 15 Aar 400,000 irske Forpagtere til Selvejere, fra at være fattige Forpagtere blive de selvstændige Mænd, og Staten bevilgede i den Anledning 220 Mill. Kr. i Tilskud og 1,800 Mill. Kr. i Laan; men inden 15 Aar ere omme, tror jeg nok, det er, er hele Irlands Jord i fri Mænds Hænder, hvis Loven bliver gennemført efter sin Tanke. Det er en social Reform af uhyre Rækkevidde. Gladstone strandede paa den store irske Selvstyre-Reform, en rent politisk Reform, og man kan sige, at den kom for tidligt den Gang. Englands største Statsmand strandede paa den, men meget mindre Statsmænd gennemførte nu denne store Landboreform af vidtrækkende Betydning, og England og Irland have siden staaet nogenlunde enige, medens de tidligere levede sammen som Hund og Kat. Det er det samlende, som jeg her staar understreger, der er Velsignelsen ved et socialt Arbejde af Dybde og Omfang.

Vi have her i Landet den store Opgave foran os: Landets Forsvarsvæsen. Venstre hverken kan eller vil eller maa gaa udenom den. Skulde Venstre drukne den i Vrøvl eller kaste den ud i luftige Fantasier eller gøre den til en Spilleboldt for Agitationen, var det det stærkeste Bevis for, at Venstre ikke var, hvad vi havde troet, vi i det væsentlige vare, et Folkeparti, Folkets Parti, der vilde løse Folkets vigtigste Opgaver.

Med Udsigt til et saadant samlende socialt Arbejde i denne Valgperiode, som vi begyndte i Fjor med Husmandsloven og Tilskuddet til de fri Fattiggasser, tager jeg med Fortrøstning fat paa Arbejdet i Vinter og er glad ved, at Tonen hidtil har været saa forsonlig, at det ikke er ude-